

nější koalici s ČSSD po nadcházejících volbách?

Jmenování Jiřího Pernese

Rozhodnutí většiny jednoho hlasu v Radě ÚSTR jmenovat historika Jiřího Pernese ředitelem bylo překvapením a zesílilo obavy všech, kdo sází na otevřený přístup k naší historii.

V Pernesově životopise ani projektu není nic, co by jej předurčovalo na tuto pozici. Pokud lidé upřímně věří, že potřebujeme silného manažera, pak výběr osoby, která řídila několik málo lidí v místním muzeu, je zvláštním rozhodnutím pro řízení instituce s 250 zaměstnanci. To, že byl šest

let veden jako kandidát spolupráce s StB a studoval Večerní univerzitu marxismus-leninismu (VUML), možná tolik neznámá. Je však zarážející přesvědčení pana Pernese, že „to byla oslovina“ a že do toho nikomu nic není. Jelikož za podklady k lustracím je ze zákona odpovědný právě ÚSTR, tento postoj mě zneklidňuje. Ostatně když byla zveřejněna informace, že existuje spis StB na Jiřího Pernese, ten okamžitě obvinil Pavla Žáčka. Bez důkazů. Nadto ignoroval základní skutečnost, že tato informace je přístupná každému, kdo má počítač a připojení k internetu, a také, že toto je podle zákona veřejná informace.

PERNES BEZ MINULOSTI Hledali jsme v agenturách, v redakčním archivu, na internetu, ale tam Pernesovy fotky z dávnější minulosti nejsou. Takže nabízíme tu z letošního března... **FOTO: MAFA – NIKOLA HRONKOVÁ**

Jiří Pernes možná nevidí nic pozoruhodného na svém členství v historické komisi ČSSD, ale můžeme věřit jeho vysvětlení v rozhovoru, že se účastnil jen několika setkání, když v jiném interview pravil, že se žádného neúčastnil? Bohužel je to právě ta část ČSSD, která útočí na ÚSTR a tvrdě brání jeho založení. A v kontextu osobních útoků některých socialistů na Pavla Žáčka může Jiří Pernes opravdu tvrdit, že na této komisi nezáleží? Může být, že jeho chvála komunistického převratu v únoru 1948 v publikaci o městě Slavkov byla jen úlitbou režimu. Ale cožpak si není schopen připustit, že vydání knihy pro řadu lidí neospravedlňuje takový kompromis?

Má-li ÚSTR plnit svou roli, musí převládat zájem jeho vedení říkat pravdu třeba i proti zájmům mocných. Stále čekám na nějaké vystoupení, jímž by Jiří Pernes předvedl odhodlání stát na straně pravdy před momentálním spěchem.

Nová normalizace

Nejvýznamnější je, že v prohlášeních historika Pernese za poslední týdny ani jednou nezazněl záměr pokračovat v otevírání naší historie veřejnosti. Naopak, znovu a znovu praví, že ústav by měl být

Pernes se rovněž chce více zabývat, jak řekl v rozhovoru pro Respekt, „dalšími aspekty komunistické minulosti – například běžným životem v totalitní společnosti, kam zařazují i VUML, prvomájové průvody, chození na veřejné stranické schůze, kádrovou politiku atd.“ Nechce evidentně pochopit, že ona „každodenní“, jím banalizovaná realita byla přímo založena na loajalitě s režimem. Byla to přece poslušnost společnosti žijící v „každodenní“ hrůze ze státní moci. Popisovat „normální“ život za normalizace bez toho, abychom rozebírali, jaké nástroje režim používal, bez toho, abychom vysvětlili všudypřítomné špehování a represí, a bez vykreslování atmosféry, v níž někteří lidé přesto nechodili na VUML, do prvomájových průvodů ani na veřejné stranické schůze, prostě vede ke zkreslení historie. Nám nechybějí obrázky ze života Husákovy „každodennosti“, chybí nám analýza toho, jak vlastně totalitní režim své oběti držel v poslušnosti dlouhá desetiletí. A nejvíc nám chybí analýza toho, jak se chovali ti, kdo dokázali, že i v totalitní společnosti se dá chovat slušně a že i totalitnímu režimu lze říci ne.

V příštích několika týdnech musí nový ředitel Pernese a Rada ÚSTR jasně vysvětlit, jakým způsobem chtějí zajistit, aby ústav své povinnosti mohl nadále plnit. Musí dát zřetelně najevo, jak hodlají čelit politickým tlakům, které budou chtít vrátit přístup k archivům „skutečným akademikům“. Pokud se jim to nepodaří, znepokojená veřejnost by se měla obracet na Senát, který jmenuje a odvolává Radu ÚSTR – a jen Senát může projednat kroky na záchranu ústavu, jeho zaměstnanců a práva veřejnosti znát svou minulost!

Autorka byla jednou ze studentských vůdců v listopadu 1989, nyní předsedkyně občanského sdružení ANO pro Evropu

Bude toho Pernes schopen?

Má-li ústav plnit svou roli, musí převládat zájem jeho vedení říkat pravdu třeba i proti zájmům mocných

„normálním historickým pracovištěm“, které bude především pro akademiky a musí být začleněno do akademického světa. To jde proti logice, která za jeho zřízením stála. Přesně to učinila vláda Roberta Fica na Slovensku, když po tragické smrti Jána Langoše došlo k přeměně Ústavu paměti národa v tzv. badatelnu, a tím se zamezilo veřejnosti v přístupu k archivům.